

MINĖJIMAI

VASARIO 16-OJI – LIETUVOS VALSTYBĖS ATKŪRIMO DIENA	
PAMOKSLAS VASARIO 16-AJAI – Kun. dr. Jaroslav Kalinovskij ..	3
VIDUGIRIŲ MOKYKLOJE – Grażina Kibyšienė	4
PUNSKO DARIAUS IR GIRĖNO MOKYKLOJE	5
SEINŲ LIETUVIŲ „ŽIBURIO“ MOKYKLOJE – Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos inf.	6
SUVALKŲ LIETUVIŲ VAIKŲ DARŽELYJE – Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė	8
PUNSKO KOVO 11-OSIOS LICĖJUJE – Skaistė Petruškevičiūtė	9
SUVALKUOSE – Onutė Virbylienė	10
105-ŲJŲ LIETUVOS VALSTYBĖS ATKŪRIMO METINIŲ MINĖJIMAS PUNSKO – Asta Pečiulienė	12

ŠVIETIMAS

ŠIMTADIENIS – Viktorija Čerlionytė	14

KULTŪROS BARUOSE

PUNSKO „DZŪKIJOS“ CHORO KALĖDINIS TURAS – Božena Bobinienė	15

ĮVYKIAI, PROBLEMOS, NUOMONĖS

365 DIENOS. ISTORIJA, KAIP „SILPNA“ UKRAINA NUGALI ANTRĄJĄ PASAULIO KARIUOMENĘ – Danielius Vaina	17
DĖKOJAME UŽ BRANGIAS DOVANAS – Janina Macukonienė	20
EURAS. KIEK JIS BŪTŲ NAUDINGAS LENKIJOS LIETUVIAMS? – Petras Maksimavičius	21

KALBOS KERTELĖ

„PENKIASDEŠIMT METŲ TAI VISAI MAŽAL..“ – Birutė Burdinaitė-Ołow	22

SKELBIMAI

SPAUDA RAŠĖ

LIETUVOS ŽINIASKLAIDA	26

Viršeliuose:

Choras „Dzūkija“ prie Kernavės bažnyčios (Iš choro „Dzūkija“ archyvo)
Šimtadienis (Roberto Vaznelio nuotr.)

REDAKCIJOS ADRESAS

16-515 Puńsk,
ul. A. Mickiewicza 23
tel. (+48) 87 5161 416
www.e-ausra.pl
ausra@o2.pl

LEIDŽIA

Lenkijos lietuvių draugija
16-500 Sejny,
ul. Wileńska 9
tel. / faks. (+48) 87 5162 125

Vyr. redaktorė Irena Gasperavičiūtė
Redakcijos sekretorė Alicija Krakauskienė
Stilistė, korektorė Birutė Burdinaitė-Ołow
Techn. redaktorė Aldona Jonušonytė
KORESPONDENTAI: Petras Maksimavičius,
Rasa Žukauskienė, Jurgita Stankauskaitė

Spausdino „Aušros“ leidyklos spaustuvė.

Numeris pasirašytas spaudai 2023-02-28

Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos nuožiūra. Redakcijos ir leidinio rėmėjų nuomonė nebūtinai sutampa su autorių nuomone.

Lenkijos lietuvių draugijos sąskaita

BS Sejny, ul. Powstańców Sejnenskich 1, 16-500 Sejny
Nr. 23 93540007 0000 0000 0198 0002
SWIFT / BIC kodas POLU PL PR

Publikacija vyraža jėdėnė pogrėdy autorė/ów i nie moze być utozsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnetrznych i Administracji.

Projektą „Lenkijos lietuvių tautinio sąmoningumo ugdymas“ iš dalies remia Spaudos, radijo ir televizijos rėmi-mo fondas (*gauta parama per projekto įgyvendinimo laikotarpį – 8000 eurų*).

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Mieli skaitytojai!

IRENA GASPERAVIČIŪTĖ

Vasaris – toks metas, kai už lan-
go saulė dar nevilioja laukan.
Tačiau vis dar daug įvairių
reikšmingų politinių ir visuomeninių
įvykių. Neabejotinai pats svarbiausias
ir visą pasaulį nustebinęs buvo Jung-
tinių Amerikos Valstijų prezidento Joe
Bideno vizitas Kijeve prieš pat karo
Ukrainoje pradžios metines. Tai svar-
bus signalas visiems, ypač Putinui, kad
ukrainiečiai nėra vieni, kad juos palaiko
visas Vakarų pasaulis. Vėl prisiminti
karo pradžioje reikšmingi Ukrainos
prezidento Vladimiro Zelenskio ame-
rikiečiams ištarti žodžiai: „Man reikia
amunicijos, o ne pavėžėjimo.“ Išraiš-
kinga laikysena.

Ukrainai visą laiką reikia paramos.
Ir Lietuva, ir Lenkija garbingai ir la-
bai daug padeda ukrainiečiams visose
srityse: tiek priimdamos karo pabėgė-
lius, tiek siūsdamos ginkluotę ar labda-
rą. Beje, kiekvienas iš mūsų galime ir
privalome prisidėti prie Ukrainos per-
galės. Nepamirškime.

Vasario 16-osios naktį šį pasau-
lį paliko žinomas Lietuvos disidentas
Antanas Terleckas, asmenybė, kuri ne-
pasidavė okupantų valiai. Pasirinko
kalėjimo ir tremties metus vietoj pa-
togios prisitaikiusio mokslininko kar-
jeros. Kai tokią simbolinę dieną išeina
laisvei ir tėvynei savo gyvenimus skyrę
asmenys, kaip antai Jonas Basanavi-
čius, Justinas Marcinkevičius, o dabar
dar ir Antanas Terleckas, imi galvoti,
kad iš tiesų yra mistikos tose datose.

Ankstesniame „Aušros“ numeryje ra-
šiau, kad laikotarpis nuo vasario 16 iki
kovo 11 d. yra gimtosios kalbos dienos.
Todėl siūlyčiau būti labiau sąmonin-
gais savo kalbos vartotojais. Pasižiū-
rėti, kokį pavyzdį rodome vaikams.
Galime džiaugtis, kad paveldėjome
gražią dzūkų tarmę, bet ar ją tokią ir
paliekame ateities kartoms?

Brangūs broliai ir seserys, LR konsule, mokytojai ir mokiniai!

Šiomet švenčiame jau 105-ąsias Lietuvos valstybės atkūrimo metines.
Minime čia, Seinuose, Švč. Mergelės Marijos bazilikoje, kur nepriklauso-
mybės idėja brendo jaunikaičio, Seinų kunigų seminarijos alumno, vėliau
jos profesoriaus ir viceregenso kun. Vincento Dvaranausko širdyje. Matyt,
jaunasis Dvaranauskiukas augo sukilimo prisiminimų ir gyvų liudininkų
aplinkoje. Ko gero, Sūduvos kaimo žmonių patriotizmas turėjo įtakos augan-
čiam berniukui, nes šis visuomet save laikė susipratusiu lietuviu. Jaunuolio
sąmonėje buvo įskiepytas ne tik tautinis tapatumas, bet ir religinis sąmonin-
gumas, nes jis pasirinko kunigo kelią.

Derlingi Lietuvos Užnemunės laukai, darbštūs žmonės, atkaklus mokslo
siekinimas, dar Napoleono laikais panaikinta baudžiava leido didesniai šio
krašto vaikinių skaičių pasirinkti mokslo kelią. Žinoma, dažniausiai tai buvo
seminarija. Įtakos tam turėjo ne tik dažnas tėvų noras turėti sūnų kunigą,
bet ir pačių jaunuolių religingumas. Vincas Dvaranauskas mokėsi Suvalkų
ir Lomžos gimnazijose, po to išvyko į Seinų kunigų seminariją. Žinias gili-
no Petrapičio dvasinėje akademijoje, kurią baigė teologijos magistro laipsniu.
Kunigu buvo įšventintas 1899 m.

1917 m. Vilniuje dalyvavo lietuvių visuomenės atstovų susirinkime. Svarstė
Lietuvos valstybės atkūrimo problemas. Išrinkta Lietuvos Taryba. Lietu-
vių konferencijos rezoliucijoje pabrėžta, kad Lietuva turi būti nepriklausoma
ir demokratinė valstybė su etninėmis sienomis. Lietuvoje turi būti įgyvendin-
tos ekonomikos reformos, tautinėms mažumoms garantuotos tinkamos jų
kultūriniai reikalavimai sąlygos. Galutinai nustatyti nepriklausomos Lietu-
vos santvarką ir santykius su gretimomis valstybėmis turi sušauktas Vilniu-
je, visų Lietuvos gyventojų išrinktas Steigiamasis Seimas.

Lietuvių konferencija buvo svarbus tautinio judėjimo reiškinys. Jos iškelta
idėja kurti nepriklausomą, demokratinę Lietuvos valstybę skatino lietuvių
nacionalinio išsivadavimo sąjūdį.

Brangieji, šios dienos Dievo Žodyje girdėjome apie sandorą. Galima saky-
ti, jog ši sandora tarp Dievo ir Nojaus sudaryta žinant, kad žmonės ir toliau
nuodėmiaus (Pr 8, 21). Tai sandora ne tik tarp Dievo ir Nojaus, bet taip
pat tarp Dievo ir kiekvienos gyvos būtybės (Pr 9, 9–10). Tai yra amžina
sandora tarp Dievo ir Nojaus, ir kiekvienos kartos po jo (Pr 9, 13). Tai Die-
vo pažadas, kad Jis niekada nebeteis žemės tvanu (Pr 9, 11).

Taigi žmogus, kai tik lyja, gali pažvelgti aukštyn ir, pamatęs vaivorykštę,
prisiminti, kad šis lietus yra ne sunaikinimui. Nuo pasaulio pradžios
vaivorykštė pasirodydavo ten, kur saulė šviesdavo ir kartu lydavo. Bet nuo
dabar ji ženklina Dievo pažadą ir siejasi su jausmu, kuris natūraliai kyla
po lietaus.

Vaivorykštė simbolizuoja dangaus ir žemės, Dievo ir žmogaus ryšį. Ją ma-
tydamas, žmogus prisimena Dievo pažadą. Hebrajiškai vaivorykštė vadi-
nama lanku. Lankas dangaus skliaute priminė ginklą. Po lietaus „lankas“
buvo be timpos ir strėlių. Jis priminė Dievo pažadėtą malonę, kurios pilnatvė
apsireiškia Velykų slėpinyje: „Meilė – ne tai, kad mes pamilome Dievą, bet
kad Jis mus pamilo ir atsiuntė savo Sūnų kaip permaldavimą už mūsų nuo-
dėmes“ (1 Jn 4, 10). Amen.

Seinų kolegiatinės bazilikos vikaras kun. dr. Jaroslav Kalinovskij

VASARIO 16-OJI – LIETUVOS VALSTYBĖS ATKŪRIMO DIENA

Vidugirių mokykloje

SPAUDOS.
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

GRAŽINA KIBYŠIENĖ

Lietuva Tėvynė!

*Lietuva Tėvynė
Tai rūtos žalios,
Kurios pasėtos
Mūsų darželiuos.
Be galo daug vietų
Yra stebuklingų,
Daug upių gražiausių,
Dainose apdainuotų.*

*Lietuva Tėvyne,
Tau grožio nestinga
Ir Aušros Marija
Globoja rūpestinga.*

*Tad mylėkim šią šalį
Žodžiais, daina ir darbais.
Turim didžiūotis per amžius,
Kad gimę esam lietuviais.*

Rita Pečiulytė

Vasario 16 dieną Vidugirių pagrindinėje mokykloje vyko Lietuvos valstybės atkūrimo

Iš Vidugirių mokyklos archyvo

dienai skirtas minėjimas. Į šį renginį pakvietėme ne tik mokyklos bendruomenę, bet ir kitus aplinkinių kaimų gyventojus. Miela, kad kartu švęsti atvyko ne vien mokinių tėveliai, seneliai, bet ir jų kaimynai bei mūsų mokyklos bičiuliai. Svečių krūtinės puošė trispalvės, o veidus – šypsenos.

Mokiniai į sceną įžengė pasipuošę tautiniais drabužiais, mažųjų

rankelėse plazdeno trispalvės. Susirinkusius su gražia valstybine švente pasveikino mokyklos direktorius Dovydas Nometka. Jis pabrėžė laisvės svarbą šiais sudėtingais laikais, kai visi netoliese vyksta kovos, žūsta nekalti žmonės.

Šventės pradžioje visi iškilmingai sugiedojo Lietuvos himną. Žiūrovams moksleiviai padovanojo nuostabių šventinių koncertą. Mokiniai priminė svarbiausius istorijos faktus Lietuvos kelyje į nepriklausomybę, deklamavo gražiausias lietuvių poetų eiles, dainavo, sukosi rateliuose, grojo. Meno programos pabaigoje skambėjo daina „Žemėj Lietuvos“. Ją dainavo ir žiūrovai.

Labai džiugu, kad po koncerto visi pasiliko pabendrauti, kad nuaidėjo dar ne viena graži lietuviška daina, skambėjo akordeono garsai. Šis renginys – tai visos Vidugirių mokyklos bendruomenės pagarbos ir meilės Lietuvai puokštė. Džiaugiamės gražiai paminėję Lietuvos gimtadienį!

Iš Vidugirių mokyklos archyvo

Punsko Dariaus ir Girėno mokykloje

Iš Punsko mokyklos archyvo

Iš Punsko mokyklos archyvo

Iš Punsko mokyklos archyvo

Iš Punsko mokyklos archyvo

Iš Punsko mokyklos archyvo

Iš Punsko mokyklos archyvo

Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykloje

SEINŲ LIETUVIŲ „ŽIBURIO“ MOKYKLOS INF.

Vasario 16-osios rytą vyriausieji Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos mokiniai, t. y. septintokai ir aštuntokai, lydimi mokytojų Onutės Valukonienės ir Elenos Sidarytės, išvyko į Kauną švęsti Lietuvos valstybės atkūrimo dieną. Tradiciškai į šią šventę mokyklą kviečia Kauno technologijos universiteto profesorius Gediminas Adlys.

10 val. dalyvavome šv. Mišiose Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje. Kaune mumis pasirūpino mūsų kraštiečiai Kazimieras Vaina su šeima. Po Mišių visi kartu nuėjome į Kauno karo muziejaus sodelį, kur vyko miesto pagrindinis renginys. Klausėmės kariliono muzikos koncerto. Po jo vyko iškilmingas minėjimas, Vyčio Kryžiaus ordino vėliavos pakėlimo ceremonija ir gėlių padėjimas.

Kauno technologijos universitete mūsų laukė prof. Gediminas Adlys su vaišėmis. Kol mes užkandžiavome, jis papasakojo daug įdomių dalykų. Buvo labai malonu ir įdomu dalyvauti. Nuoširdžiai ačiū prof. Gediminui Adliui ir Kazimierui Vainai.

Kaune su KTU studentais ir kraštiečiu K. Vaina

***

Likusieji mokykloje mokiniai ir mokytojai dalyvavome eisenoje su trispalvėmis į šv. Mišias Seinų bazilikoje. Jas atnašavo Seinų parapijos vikaras kun. dr. Jaroslav Kalinovskij.

Po to mokyklos direktorius Algirdas Vaicekaskas ir LR konsulato Seinuose vadovas Genadijus Mackelis uždegė žvakes ant Lietuvos savanorių kapų Seinų ir Berznyko kapinėse.

***

Vakare, 18 val., visi skubėjome į Seinų „Lietuvių namuose“ vykstantį minėjimą-koncertą, kurį surengė Seinų „Lietuvių namai“, Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykla ir LR konsulatas Seinuose. Susirinkusius pasveikino šių įstaigų vadovai Onutė Nevulienė, Algirdas Vaicekaskas ir Genadijus Mackelis bei Lenkijos lietuvių bendruomenės valdybos pirmininkė

Po šv. Mišių prie A. Baranausko paminklo

Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė.

Scenoje pasirodė „Žiburio“ darželinukai, mokyklos mažieji šokėjai, popmuzikos grupė, birbynių ansamblis, „Lietuvių namų“ ansambliai: mokytojo Arnoldo Beinario vadovaujamas vaikų ir moterų choras, folkloro ansamblis „Galadusys“, moterų vokalinė grupė „Intro“, vyrų vokalinis ansamblis, kapela „Šalcinis“. Koncertą paruošė vadovai: Juozas Pileckas, Inga Vilkelienė, Arnoldas Beinaris ir Vytautas Gavutis. Po jo dar ilgai bendrauta prie vaišių stalo.

Renginį vedė mokytoja Inga Vilkelienė.

„Žiburio“ popstudija (VI–VIII kl., vad. Juozas Pileckas)

Šv. Mišios Seinų bazilikoje

Mokytojo Arnoldo Beinario vadovaujamas vaikų ir moterų choras

„Intro“ (vad. Juozas Pileckas)

Suvalkų lietuvių vaikų darželyje

JOLANTA MALINAUSKAITĖ-VEKTORIENĖ

„Lietuvėlę aš myliu ir širdelę tau skiriu“, – toks šūkis lydėjo Suvalkų lietuvių vaikų darželio auklėtinius minint Lietuvos valstybės atkūrimo dieną. Vasario 16-ąją ne tik darželio patalpos pražydo geltonomis, žaliomis ir raudonomis širdutėmis, bet ir vaikų, mokytojų širdyse, rodės, plazdėjo trispalvės. Visi šventiškai pasipuošę paminėjome vieną gražiausių ir svarbiausių datų kiekvienam lietuviui.

Suvalkų darželis dalyvavo Lazdijų savivaldybės iniciatyvoje „Laisvės paukštis“ ir įstaigos langus papuošė trispalviais paukščiais. Ši akcija buvo skirta poeto Sigito Gedos 80-osioms gimimo metinėms paminėti. Kadangi rašytojo kūryboje paukštis – dažnas motyvas, pasirinktas būtent šis laisvės ir nepriklausomybės simbolis. Šią iniciatyvą mūsų darželyje globojo mokytoja Irena Zdanavičienė.

Lietuvos valstybės atkūrimo dienos proga meno programėlę paruošė mokytoja Aneta Kulčickaitė su mažylių grupės „Žemyna“ vaikučiais. Jie deklamavo eilėraštukus, dainavo daineles apie Tėvynę. Renginyje dalyvavo vyresnieji draugai bei darželio mokytojos ir darbuotojos. Tokių švenčių metu vaikai ugdomi tautine dvasia, jiems skiepijamos pagrindinės vertybės, formuojamas tautinis tapatumas. Lai nepritrūksta mums noro ir jėgų ugdyti jaunąją kartą.

Lietuvos valstybės atkūrimo dienos proga nuoširdžiai sveikina Suvalkų lietuvių vaikų darželio bendruomenė.

Jolantos Malinauskaitės-Vektorienės nuotr.

Jolantos Malinauskaitės-Vektorienės nuotr.

Punsko Kovo 11-osios licėjuje

SKAISTĖ PETRUŠKEVIČIŪTĖ

Vasario 16-oji minima kaip Lietuvos valstybės atkūrimo diena. Ji mūsų tautai ir valstybei išskirtinė. Šią dieną prieš 105 metus pasirašytas Nepriklausomybės aktas, atkuriantis nepriklausomą, demokratiniais pamatais sutvarkytą Lietuvos valstybę.

Šį istorinį įvykį paminėjo ir Punsko Kovo 11-osios licėjaus mokiniai. Antrokaip parodė šia proga paruoštą programą. Nuskaubė trys lietuviškos dainos: „Sėk, sesule, žalią rūtą“, Gyčio Paškevičiaus „Mano kraštas“ ir Ovidijaus Vyšniausko „Kur bėga Šešupė“.

Mokiniai padeklamavo eilėraščių ir pristatė kiekvienam lietuviui svarbius istorijos faktus. Ketvirtos pamokos metu visa mokyklos bendruomenė susirinko prie Lietuvos šimtmečio varpo skulptūros, esan-

čios prie Lietuvių kultūros namų, ir kartu giedojo „Tautišką giesmę“.

Mūsų krašto lietuviai mini Lietuvai svarbias datas, iškeldami Lietuvos vėliavą,

dainuodami dainas, lankydami renginius. Tokiu būdu jie įvertina protėvių sunkiai iškovotą laisvę, puoselėja gimtąjį kraštą.

Suvalkuose

SPAUDOS,
RADIOJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Vasario 19 d. Suvalkuose vyko Lietuvos valstybės atkūrimo dienos minėjimas. Šia proga pas suvalkiečius svečiavosi Lietuvos generolo Povilo Plechavičiaus karių sąjungos Vilniaus rinktinė, jos vadas plk. ltn. Gintautas Andrišėnas su žmona Viktorija ir didelis būrys palaikančiųjų. Kartu su jais atvyko ir Lietuvos generolo Povilo Plechavičiaus karių sąjungos Šiaulių rinktinės vadas Vytautas Staišiūnas su žmona Skaidra.

Prieš renginį svečiai su Lenkijos lietuvių draugijos Suvalkų skyriaus pirmininke Onute Virbyliene aplankė Suvalkų kapines Bakalariavos g. Ten pagerbė Lietuvos partizanų Jurgio Krikščiūno-Rimvydo ir Vytauto Prabulio-Žaibo bei 1863 m. sukilimo dalyvio Juozapo Radziukyno ir šio sukilimo aukos kun. Jurgio Dailidės atminimą: padėjo gėlių, uždegė žvakutes, sugiedojo Lietuvos ir Lietuvos generolo Povilo Plechavičiaus („Palinko liepa šalia kelio“) himnus. Vėliau svečiai pasigrožėjo Suvalkų senamiesčiu, praėjo pro

būsimą lietuvių švietimo ir kultūros centro pastatą, sustojo prie Suvalkų lietuvių vaikų darželio ir nusipaveikslavę pasuko LLD Suvalkų skyriaus būstinės – „Vienybės“ klubo link.

Po kuklių pietų išgėrę kavos turėjo valandėlę laisvo laiko. Tada galėjo kiekvienas dar laisvai pasivaikščioti po miesto centrą.

Pagrindinė, oficialioji šventės dalis vyko Suvalkų Švč. Jėzaus Širdies bažnyčioje – Dievo Gailestingumo šventovėje. Minėjimas prasidėjo pamaldomis už

ONUTĖ VIRBYLIENĖ

Onutės Virbylienės nuotrauka.

Onutės Virbylienės nuotrauka.

Lietuvos valstybę ir jos laisvės kovotojus, kurias aukojo Punsko parapijos vikaras kun. Povilas Slaminis. Šv. Mišios buvo ne paprastos, o „giedamos“ – savo skardžiais balsais džiugino mūsų širdis Lietuvos generolo Povilo Plechavičiaus

karių sąjungos Vilniaus rinktinės ansamblio vyrai (vad. Vilius Grušnius), vargonais grojo vargonininkas kpt. Karolis Jarmala. Šv. Mišių metu ansamblis giedojo ne tik lietuviškai – tarp kitko, „Sanctus“ (L. van Beethoven), „Misericordias Domini“ (H. J. Botor) atliko lotynų kalba. Psalmę giedojo pats ansamblio vadovas V. Grušnius, o skaitinius kaip paprastai perskaitė suvalkietis Kostas Leončikas. Tokių iškilmingų, pakilių lietuviškų pamaldų Suvalkuose dar nebuvo. Tai didelė dovana mums Vasario 16-osios proga.

Po šv. Mišių, sugiedojus Lietuvos himną, ten pat, bažnyčioje, svečiai parodė patriotinę meno programą. Išgirdome keletą profesionaliai atliekamų dainų, tarp jų: „Arą“, „Tėvynę“, „Husarus“, lietuvių liaudies dainą „Čiūto“, „Jaunojo bajoro dainą“ iš operos „Gražina“. Pasirodo, ansamblio repertuaras labai įvairus ir įdomus. Nors koncertas buvo neilgas (mat 17.00 val. turėjo prasidėti šv. Mišios lenkų kalba), bet labai aukšto lygio.

Renginio metu prie pat altoriaus puikavosi Lietuvos valstybės ir Lietuvos generolo Povilo Plechavičiaus karių sąjungos Vilniaus rinktinės

Onutės Virbylienės nuotr.

vėliavos.

Iškilmėse dalyvavo Lietuvos Respublikos konsulato Seinuose vadovas Genadijus Mackelis su žmona, Lenkijos lietuvių draugijos valdybos pirmininkas Robertas Slovikas, kun. Povilas Slaminiš, vietinės parapijos klebonas kun. Jarema Sykulski, „Suvalkiečio“ redaktorė Birutė Burdinaitė-Ołów, Lenkijos lietuvių bendruomenės ir Suvalkų lietuvių vaikų darželio atstovai bei kiti Suvalkų lietuviai.

Minėjimas buvo tęsiamas „Vienybės“ klube. Atvykusius dar kartą

pasveikino LLD Suvalkų skyriaus pirmininkė O. Virbylienė. Trumpai, bet labai prasmingai Vasario 16-osios proga pasisakė konsulas G. Mackelis ir LLD valdybos pirmininkas R. Slovikas. Po to kun. P. Slaminiš sukalbėjo maldą ir palaimino maistą. Vaisindamiesi visi nuoširdžiai bendravo.

Pasistiprinus buvo tęsiamas „neoficialusis“ šventinis koncertas. Karių ansamblis atliko dar ne vieną skambią dainą. Keletą kūrinių susirinkusiems padainavo taip pat Suvalkų lietuvių „Ančios“ ansamblis (vad.

Vytautas Batvinskas). O prieš kelerius metus įsikūrusi „Ančios“ kapela (vad. V. Batvinskas) ir Karolis Jarmala linksmai pagrojo. Tarp dainų įsipynė ir poezijos posmai. Vilnietis Dainius Gudelis perskaitė Jono Strielkūno eilėraščių „Lietuva“, o suvalkietis Pranas Sovulis – savo eilėraščių „Kodėl nesidžiaugti?“. Renginys baigėsi linksmomis liaudies šokiais.

Ne tik bažnyčioje, bet ir klube vyravo pakili nuotaika, o nuoširdus bendravimas lydėjo visą dieną. Pasikeista atminimo dovanėlėmis ir susitarta tęsti užmegztą gražią draugystę.

Skaidros Strašimienės nuotr.

105-ųjų Lietuvos valstybės atkūrimo metinių minėjimas Punske

ASTA PEČIULIENĖ

Vasario 16-oji tradiciškai subūrė Punsko krašto lietuvius. Ketvirtadienio vidurdienį prie Šimtmečio varpo senosiose kapinėse buvo giedamas Lietuvos himnas, prie skulptūros padėjome puokštę gėlių ir žvakeles. Su švente visus susirinkusius pasveikino Lenkijos lietuvių bendruomenės pirmininkė Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė, Lenkijos lietuvių draugijos pirmininkas Robertas Slovikas ir Punsko valsčiaus viršaitis Vytautas Liškauskas. Gražu buvo išgirsti, kaip visi, pradėdant mažiausiais darželinukais, pagrindinės mokyklos, licėjaus mokiniais, baigiant garbaus amžiaus punskiečiais, gieda iš širdies himną. Gera buvo matyti, kad vaikai moka šią giesmę ir drąsiai ją gieda. Vakarop Punsko bažnyčioje Lietuvos valstybės atkūrimo metinių proga buvo atnašaujamos šv. Mišios.

O vasario 18 d. didžiulis sujudimas buvęs Punsko lietuvių kultūros namuose. Džiaugiamės, kad po dvejų

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

metų pertraukos dėl koronaviruso pandemijos vėl galėjome susitikti, pasimatyti ir kartu švęsti šią kiekvienam lietuviui brangią šventę.

Koncerto pradžioje nuaidėjęs himnas šiais metais buvo išskirtinis. Jį atliko kapelos „Klumpė“ muzikantai bei visi susirinkę žmonės. O scenoje ir žiūrovų salėje visų mūsų buvo daugiau kaip 600. Punsko LKN direktorė pabrėžė, kad laisvė rodo tokia lengva, ją taip lengva laikyti, bet tuo pačiu – sunku išlaikyti, ką šiandien

liudija Ukraina, kuri kruvinomis raidėmis rašo savo nepriklausomos valstybės ir tautos istoriją. Tyla pagerbėme visus kovojusius ir žuvusius už Ukrainos ir visų mūsų laisvę.

Garbės svečias – LR konsulato Seinuose vadovas Genadijus Mackelis, sveikindamas visus lietuvius su Vasario 16-ąja, pacitavo Vilniaus moksleivės pamąstymus apie laisvę. „Laisvė, pasak jos, tai galimybė veikti be apribojimų, laisvoje, demokratinėje šalyje, kur galima išsakyti savo nuomonę, kalbėti savo gražia, sena, išskirtine kalba, tęsti savo tautos papročius (...).“ Laisvė, anot konsulo – saugi, demokratiška aplinka gyventi ir kurti. Tai vertybės, kurias privalome ginti nuosekliu kasdieniu darbu. Jis palinkėjo būti vieningiems, stipriems, įveikti iššūkius ir džiaugtis galimybe gyventi laisvai.

Lenkijos lietuvių bendruomenės pirmininkė J. Malinauskaitė-Vektorienė priminė, jog prieš 105-erius metus lietuviams

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

nepritrūko jėgų, ryžto, tikėjimo ir noro atkurti Lietuvos valstybę, ir šiandieną mes galime didžiuotis ir džiaugtis laisva, nepriklausoma ir modernia Lietuva. Bendruomenės pirmininkė taip pat viešai paskelbė džiugią žinią, kad vasario 16 d. Punsko valsčiaus sekretorius Jonas Vaičiulis Lietuvos prezidentūroje apdovanotas Lietuvos Respublikos Prezidento ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ Riterio kryžiumi. Tuo mes nepaprastai didžiuojamės, džiaugiamės ir sveikiname gerbiamą Joną, o Lietuvai dėkingi esame, kad visuomet pastebi ir įvertina mūsų kraštiečių darbus.

2023 metai Lietuvos Respublikos Seimo yra paskelbti Dzūkijos (Dainavos) metais. Todėl ir mūsų koncerte siekėme išryškinti dzūkų tarmę, tautinius drabužius, papročius, apeigas ir tradicijas. Įdomiausius perliukus apie Dzūkiją teatralizuotai pateikė Punsko klotimo teatro aktoriai, vadovaujami Jolantos Malinauskaitės-Vektorienės. Tada į sceną pabyrėjo ir „grybai“, ir „uogos“, ir „atlapašyrdžiai“ dzūkai su lietuviška daina, šokių ir muzika. Pasirodė beveik visi Punsko krašto meno ansambliai: Punsko Kovo 11-osios licėjaus choras „Pašešupiai“ (vad. Dainius Pavilonis) ir šokių grupė „Šalčia“ (vad. Asta Pečiulienė), Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugijos etnografinis

ansamblis „Gimtinė“ (vad. Angelė Bapkauskienė) ir „Šalcinukas“ (vad. Arnoldas Vaznelis), folkloro ansamblis „Alna“ (vad. Vytautas Batvinskas). Pirmą kartą šventėje dalyvavo Punsko muzikos mokyklos orkestras, kurį sudarė šios mokyklos mokinukai ir mokytojai. Pats didžiausias savi-veiklininkų būrys – tai Punsko LKN ansambliciai: vaikų ir jaunimo vokalinė grupė „Balsynėlis“ (vad. Egidija Grimalauskienė), mišrus choras „Dzūkija“ (vad. Vidas Simanauskas), choreografinis sambūris „Jotva“ (vad. Kornelija Mauliūtė), kapela „Klumpė“ (vad. Artūras Pečkaitis ir Arūnas Lekešys), Vaikų liaudies meno studijos „Puniukai“ šokėjai (vad. Asta Pečiulienė) bei jaunimo ir vyresniųjų liaudiškų šokių grupės „Vyčiai“ (vad. Asta Pečiulienė).

Džiaugsmas užplūsta širdį todėl, kad mes dar norime, kad galime, kad jaučiame pareigą puoselėti lietuvių kultūrą ir sugebame semtis pasitenkinimo iš savo veiklos, toje veikloje atrasti prasmę ir stiprybę. Tai vertybės, kurios mus vienija ir telkia, kurios skatina per gyvenimą eiti su aukštai iškelta trispalve ir šaukti: Mes esame lietuviai, mes mylime Lietuvą ir džiaugiamės, kad mūsų Tėvynė laisva!

Ačiū visiems dalyvavusiems koncerte, ačiū mažyliams ir paaugusiems, ir suaugusiems, ir subrendusiems, kad nepaisant ligų, nepalankių orų įveikėm daug iššūkių ir sukalbėjome, sušokome ir sudainavome Lietuvą kartu. Ačiū vadovams – Jūs esate ta varomoji jėga, kuri atskleidžia žmogaus dvasios gelmes.

Vasario 16-osios proga kultūros namų galerijos sienas puošia rokiškėnės Gitos Kolosovienės popieriaus karpinių, užuolaidėlių paroda. Kas jau ją matėte, manau, džiaugiatės, visus kitus dar kviečiame pasižiūrėti šio stebuklo – popieriuje puikuojasi augalijos, verpsčių, prieverpsčių elementai, juostų, mezginių raštai, dainų žodžiai ir galiausiai centre užrašas Lietuva. Kiek čia įdėta autorės kruopštumo, atkaklumo, kūrybinių minčių ir širdies... Tai viena gražiausių ir subtiliausių mūsų parodų. Ją mums atvežė Lietuvos tautodailininkų sąjunga. Ačiū Jums už tai, kad Lietuvos grožiu dalijatės su mumis.

Šimtadienis

VIKTORIJA ČERLIONYTĖ

Punsko Kovo 11-osios licėjaus abiturientų Šimtadienis vyko sausio 21 dieną. Tai mūsų mokyklos tradicinė šventė bei pats gražiausias ir įsimintiniausias vakaras kiekvieno licėjaus moksleivio gyvenime. Belieka vos šimtas dienų iki brandos egzaminų, tuo pačiu baigiame dar vieną mokymosi etapą. Žengiame į suaugusiųjų gyvenimą. Tuomet tenka susimąstyti bei patirti nevienareikšmius jausmus. Ir džiaugiamės, ir liūdime. Suprantame, kad moksleiviškos dienos nebegrįš. Jaudinamės, jog netrukus išskrisime iš gimtųjų namų. Baiminamės, ar išlaidysime naujos formos egzaminus.

Taip greit prabėgo laikas... Atrodo, jog vakar, būdami pirmokai, nesuvokdami to, ką atneš ateitis, atėjome į licėjų. Deja, neilgai mums pavyko džiaugtis ir dirbti licėjaus erdviose klasėse, netrukus turėjome išmokti mokytis nuotoliniu būdu. Pirmoje ir antroje klasėse beveik

ištisai mokslas vyko prie kompiuterių ekranų. Mums, mokiniams, tokia neįprasta situacija sukėlė labai daug sunkumų, atsirado tam tikrų įgūdžių ir gebėjimų spragų. Trečioje klasėje jau galėjome sugrįžti į mokyklą, vėl atsisėsti mokykliniame suole ir tęsti „normalų“ mokymąsi. Džiaugėmės, kad esame vienas šalia kito, esame darni grupė. Supratome, kad mūsų klasė labai vieninga, mes labai artimi vienas kitam. Pandemijos laikas nebuvo pajėgus sunaikinti mūsų gerų tarpusavio santykių, nepamiršome tikros draugystės ryšių, kokie buvo užsimezgę tarp klasės draugų.

Mūsų Šimtadienis ypatingas tuo, jog turėjome galimybę jį švęsti visi kartu. Tikrai pats nuostabiausias jausmas tokį įsimintiną vakarą dalytis gražiausiais išpūdziais su savo artimaisiais – tėvais, draugais ir mokytojais. Todėl mūsų parengtos programos pagrindinė tema buvo širdies šiluma. Niekados negalime leisti jai

prapulti, turime ją toliau saugoti, dalydamiesi gėriu ir meile.

Ruošėmės šiam vakarui tikrai ilgai. Visa klasė po pamokų susirinkdavo repeticijoms, kurių metu kruopščiai dirbome. Pasiūlymų paruošti įsimintiną Šimtadienį buvo nemažai, todėl atrinkti tą vienintelį buvę gana sudėtinga. Pasirinkome temą, kuri atrodė artimiausia mokykloje jaunuolių patirtiems jausmams. Bandėme sutelkti dėmesį į vertybes, kurios šiandien nemandingos, vis dažniau paniekiamos. Mes ir pačiomis blogiausiomis sąlygomis neužmiršome, ką reiškia šeima, draugystė, meilė, širdies šiluma, kuria dalijamės dabar ir kuri lydėjo mus per visus gyvenimo metus. Žinome, ką žmogui reiškia gimtieji namai, gimtasis kraštas, tėvų kalba, todėl suvokiame, kad nuo prigimties nevalia atitrūkti.

Visos klasės vardu norėčiau padėkoti klasės auklėtojui Dariui Valinčiui, meno vadovams, kurie padėjo mums paruošti šią gražią šventę. Esame dėkingi visiems mokytojams, kurie net ir sunkiomis sąlygomis, nuotolinio mokymo metu, niekada nenustojo mumis tikėti ir padėjo ruošti tolesniam skrydžiui. Nuoširdžiai dėkojame už Jūsų kantrybę, pasiaukojimą bei norą toliau puoselėti patriotinius jausmus, mokytį jaunimą. Tėveliams tariame ačiū už rūpinimąsi ir mums padovanotą šilumą. Esame stiprūs Jūsų nesibaigiančia meile. O bendraamžiams linkiu ištvėmės ir didelės sėkmės laikant brandos egzaminus, kurie vis sparčiau artėja.

Roberto Vaznelio nuotr.

Punsko „Dzūkijos“ choro kalėdinis turas

BOŽENA BOBINIENĖ

Kalėdos – tai viena gražiausių metų švenčių, kurią pasauliui dovanojo gimęs Kūdikėlis Jėzus. Šis įvykis, minimas jau daugiau kaip du tūkstančius metų, teikia žmonijai daug vilties ir šviesos, yra apipintas nesenstančiomis tradicijomis, apdainuotas nuostabiausiomis giesmėmis. Tuo metu visi stengiamės būti vieni kitiems geresni, mielesni, dosnūs. Norisi dalytis tuo, ką turime geriausia.

Punsko lietuvių kultūros namų choras „Dzūkija“ (vadovas Vidas Simanauskas) taip pat kasmet pajunta Kalėdų stebuklą ir stengiasi žiūrovams suteikti šventinės atmosferos jausmą atlikdamas kalėdines giesmes. Jų giedojimas lietuviškų pamaldų metu Punske–Seinu–Suvalkų krašto bažnyčiose tapo savotiška choro tradicija. Paskutinį kartą giedoti

Punskė

choristai buvo išvykę 2019/2020 m. kalėdiniu laikotarpiu. Po to prasidėjo pandemija ir dvejus metus

užtrukusi pertrauka, tačiau pas klausytojus choras bandė patekti nuotoliniu būdu: 2021/2022 m. šventėms paskelbė vaizdo įrašą jutube.

Ir štai šiemet, 2023 m. sausio 8 d., „Dzūkija“ vėl išvyko į bažnyčias giedoti gyvai. Visą 2022/2023 m. kalėdinį laikotarpį choras praleido labai darbingai. Beveik visą mėnesį, vos ne kiekvieną sekmadienį, keliavo į Punske ir Seinų krašto bei Lietuvos bažnyčias ir šv. Mišių metu giedojo Kalėdų giesmes: „Sveikas, Jėzau gimusis“, „Asperges me“, „Tyliają naktį“, „Tyli naktis“, „Gul šiandieną“, „Tyliai, tyliai“...

Kalėdinį turą „Dzūkija“ pradėjo Punske parapijos Švč. Mergelės Marijos Dangun Ėmimo bažnyčioje rytinių (8 val.) šv. Mišių, kurias aukojo klebonas Česlovas Baganas ir vikaras Povilas Slaminis, metu. Tą pačią dieną 10 val. savo atliekamas

Seinuose

Smalėnuose

giesmes „Dzūkija“ dovanojo kaimyninės Smalėnų Šv. Izidoriaus Artojo parapijos klebonui Kšištofui Pachuckiui (Krzysztof Pachucki) ir tikintiesiems.

Praėjus dviem savaitėms, sausio 22 d., sekmadienį, Punsko LKN choristai lankėsi Žagarių ir Seinų šventovėse, kur lietuviškų šv. Mišių metu kartu su dr. kun. Jaroslavu Kalinovskij bei vietiniais gyventojais meldėsi ir giedojo kalėdines giesmes (10 val. choristai dalyvavo šv. Mišių aukoje Žagarių Šv. Baltramiejaus bažnytelėje, o 13 val. – Švč. Mergelės Marijos bazilikoje).

Paskutinį sekmadienį, 2023 m. sausio 29 d., kai bažnyčiose dar buvo juntama Kalėdų nuotaika, dar galima buvo nusilenkti prakartėlėje paguldytam gimusiam Kūdikiui, dar ant eglučių spindėjo žvakutės... Punsko „Dzūkija“ su vadovu Vidu Simanausku apsilankė Musninkų ir Kernavės parapijų bažnyčiose, kur šiuo metu klebonu tarnauja buvęs ilgametis Punsko parapijos vikaras Marius Talutis. Labai gera ir smagu buvo vėl susitikti su šiuo energingu, pozityviai nusiteikusi, visiems

pažįstamu ir mielu žmogumi bei jo naujais parapijiečiais. 11 val. Punsko choristai dalyvavo šv. Mišiose Musninkų Švč. Trejybės bažnyčioje, o 13 val. – Kernavės Švč. Mergelės Marijos Škaplierinės bažnyčioje.

Kiekvienoje vietoje po šv. Mišių Punsko LKN choro „Dzūkija“

dalyviai ir vadovas buvo labai maloniai ir šiltai priimti. Dažnai giesmes teko kartoti. Choristai visur buvo giriami ir pagerbti, pavaišinti ir apdovanoti. Už tai jie yra labai dėkingi.

***

Nuoširdžiai AČIŪ tariame Smalėnų, Seinų ir Punsko bei Musninkų ir Kernavės parapijų klebonams, kunigams už galimybę dalyvauti šv. Mišiose, šių parapijų bei Žagarių bažnytelės bendruomenėms už šiltą ir mielą priėmimą, pamaloninimą gražiais pagyrimo žodžiais, paskatinimą ir dosnumą, vaišingumą! Dėkojame už meilę ir nuoširdumą, už įdėtas pastangas, kad kiekvienas dalyvis pasijustų laukiamas ir įvertintas. Tokiomis akimirkomis jaučiame, kad tai, ką darome, turi prasmę.

Šiomet nespėjome apsilankyti pas Suvalkų lietuvius, tačiau tikimės, kad dar bus proga ir galimybės susitikti bei pasidalinti ne tik giesmėmis, bet ir dainomis...

Punsko LKN choras „Dzūkija“ ir vadovas Vidas Simanauskas

Žagariuose

365 dienos. Istorija, kaip „silpna“ Ukraina nugali antrąją pasaulio kariuomenę

DANIELIUS VAINA

„SPECIALIOJI KARINĖ OPERACIJA“ – UKRAINA KAIP AFGANISTANAS?

Dauguma žmonių vasario 24-ąją nesitikėjo, kad Rusija puls Ukrainą, bet tai nebuvo Putino spontaniška mintis, o apgalvotas, paruoštas, logiškas planas. Kyla klausimas: kas pasidarė, kad šis planas nepavyko?

Pačioje pradžioje Putinas neplanavo karo, norėjo tik įvykdyti „specialiąją karinę operaciją“. Planas buvo paprastas: kariai greitai užima didžiausius Ukrainos miestus, didelis transportinis lėktuvas IL-76 nusileidžia Kijeve, įvyksta karinis perversmas, pastatomos Kremliaus marionetės, 3CV (Ukrainos ginkluotosios pajėgos) pasiduooda, „specoperacija“ pasibaigia. Planas beveik idealus, bet rusai niekada nesuprato, kokia svarbi yra tautos valia kovoti už savo laisvę.

I KARO ETAPAS – „OPERACIJA NEPASISEKĖ“

Vasario 24 d. 5.50 val. Maskvos laiku (UTC+3) prasidėjo didžiausias (po Antrojo pasaulinio karo) karas Europoje. Vladimiras Putinas paskelbė apie plataus masto invaziją į Ukrainą. Jos tikslas – šią šalį „demilitarizuoti ir denacifikuoti“. Jau po 10 minučių Rusijos karinės pajėgos raketomis atakavo oro uostus ir karinius objektus Kijeve. Rusija pasiuntė 200 000 kareivių užimti Charkivą, Kijevą ir kitus didelius miestus. Jie įžengė į Ukrainą iš Rusijos, Baltarusijos ir Krymo teritorijų. Ukrainiečiai

buvo apsupti beveik iš visų pusių. 3CV turėjo tik 120 000 karių. Niekas netikėjo, kad Ukraina sugebės apginti savo nepriklausomybę. NATO jau keliais mėnesiais anksčiau žinojo, kad Putinas ruošiasi pulti, ir perspėjo Ukrainos valdžią, jog gresia pavojus. „Orkai“ – Rusijos kariai, kurie įžengė į Ukrainą, manė, kad ukrainiečiai tai kvaili nacistai, nemokantys naudotis ginklais, kad paprasti gyventojai sveikinsią juos su gėlėmis ir būsią dėkingi už „išlaisvinimą iš Kijevo režimo“. Pasirodė, kad ukrainiečiai tai didžiausi pasaulio didvyriai, kurie kovoja dėl kiekvieno žemės metro. O gyventojai sveikino rusus javelinais ir Molotovo kokteiliais. Prezidentas Zelenskis pasirodė esąs tikras didvyris, nes nepasinaudojo galimybe evakuotis, bet pasiliko Kijeve kartu su savo tautiečiais. Kitos valstybės

(Lietuva, Latvija, Estija, Lenkija), pamačiusios ukrainiečių heroizmą, rizikuodamos konfliktu su Rusija, ėmė rimtai remti Ukrainą ginklais.

KOVOS DĖL KIJEVO

Rusų siekis nuo pirmos dienos buvo užimti Kijevą. Nuo vasario 28-osios iki balandžio 4-osios vyko sunkios kovos. Rusams beveik pavyko užimti miestą, nes Černobilis buvo atiduotas be kovos. Ukrainiečiai sustabdė juos prie Irpinės, Bučios ir Brovarų bei gynė apsuptą Černihivą. Nors padėtis buvo labai sunki, kareiviai kovojo iki paskutinio šovinio.

KOVOS PIETUOSE IR RYTUOSE

Rusai pietuose ir rytuose norėjo pasiekti du svarbius tikslus – sukurti „koridorių“ į Krymą ir užimti Donbasą. Liūdnas dalykas

Nužudyti Bučios gyventojai. Taip atrodo Rusijos „išlaisvinimas“

atsitiko Kryme, kur kitas Ukrainos generolas įleido Rusijos kariuomenę per giliai į savo teritoriją. Dėl to ukrainiečiai neturėjo laiko pasiruošti Chersono gynybai. Rusai labai greitai (kovo 2 d.) užėmė Chersoną ir puolėsi užimti Mykolajivą ir Odesą, kad atkirstų Ukrainą nuo priėjimo prie jūros. Tik dėl ukrainiečių drąsos ir atkaklumo jie turėjo sustoti prie Mykolajivo. Pirmąją karo dieną Gyvačių saloje įvyko legendinis pokalbis. Rusų kreiseris „Maskva“ priplaukė prie salos ir liepė pasiduoti. Atsakymas buvo aiškus – „Русский военный корабль, иди на хуй“.

Tuo pačiu laiku (kovo 4-ąją) rusai puolė Zaporožės atominę elektrinę ir slinko į rytus. Iš Donecko pusės „orkai“ puolė ties Mariupoliu. Kovos pradžioje miestas buvo atkirstas ir apsuptas. Ten Azovo pulkas fanatiškai kovojo iki paskutinio kraujo lašo, nepaisydamas nuostolių. Daugiau kaip pusė miesto buvo sugriauta. Tokiomis sąlygomis Azovas kovojo iki gegužės 20-osios. Tą dieną paskutiniai kariai oficialiai pasidavė. Taip Putinas pasiekė vieną iš savo tikslų – „koridorių į Krymą“. Rytuose rusai užpuolė antrą didžiausių Ukrainos miestų – Charkivą. Čia buvo didžiausias šalyje tankų fabrikas ir konstrukcinis biuras. Prieš karą gyventojai kalbėjo daugiausia rusiškai, todėl rusai manė, kad jie parems juos kovoje prieš „Kijevo režimą“. Nuo pat pirmos dienos šaudė ne tik į fabriką, bet ir civilinius pastatus. Tuo pačiu laiku kovos vyko Kupjansko, Balaklijos ir Iziumo apylinkėse. Šie miestai buvo labai svarbūs, nes Iziumui patekus į rusų rankas jie galėjo pulti Slovjanską ir Kramatorską. Užėmę šiuos du miestus, užimtų ir visą Donbaso regioną – didžiausią Ukrainos pramonės centrą. Kovos buvo labai sunkios ir, nors Charkivas apsigynė, deja, balandžio 1-ąją Rusijos kariuomenė užėmė Iziumą.

Taip baigėsi pirmasis karo etapas, kuriame Ukrainai pavyko išsaugoti

Chersono centras. Tūkstančiai žmonių atėjo pasveikinti kareivius. Visi džiaugiasi, gieda: „Слава Україні! Героям слава!“

laisvę ir nepriklausomybę. Kaip matysime, antrasis etapas pareikalauš tūkstančių aukų ir upės kraujo, išlieto už mylimą tėvynę ir jos laisvę.

II KARO ETAPAS – SUNKIOS KOVOS DĖL LAISVĖS. KOKIA UKRAINOS LAISVĖS KAINA?

Antrasis karo etapas prasideda balandžio 1–2 dienomis, kada rusai visiškai pasitraukia iš šiaurinės Ukrainos. „Orkai“ savo pasitraukimą pavadino „geros valios gestu“, nes nenorėjo pripažinti, kad „antroji pasaulio kariuomenė“ nesugebėjo užimti nei Kijevo, nei Černihivo ar Sumų. Visa Ukraina ir pasaulis džiaugėsi, kad ukrainiečiai išlaisvino naujas teritorijas. Deja, džiaugsmas truko neilgai, nes kai 3CV kareiviai įžygiavo į išlaisvintas žemes, pamatė žiaurios vaizdus, kurie sukrėtė visą pasaulį. Bučia ir Irpinė tapo visame pasaulyje Rusijos kariuomenės žiaurumo ir nežmoniškumo simboliu. Rusai Kijevo srityje nužudė apie 1222 nekaltus civilius. Žuvo vyrai,

moterys ir – kas baisiausia – vaikai. Po visą pasaulį pasklido apie šiuos žiaurios įvykius bylojančios nuotraukos. Iš viso pasaulio siunčiami buvo paramos žodžiai.

Deja, ne tik Kijevo sritis, bet ir Mariupolis buvo labai intensyviai apšaudomas. Ukrainos valdžia oficialiai paskelbė, kad 90 % pastatų buvo sugriauta. Prieš karą mieste gyveno 425 681 žmogus, bet vasario 24-ąją apie 200 000 gyventojų laimingai pabėgo. Mažiausiai 25 000 žmonių žuvo, o dingo 50 000. Kovo 16-ąją rusų lėktuvas apšaudė regioninį teatrą, ant kurio buvo didelis baltas užrašas „дети“ (vaikai).

Kiekvieną dieną Ukrainoje žūsta šimtai žmonių. Rusija vykdo savo žiaurią, beprasmišką politiką. Todėl taip svarbu padėti Ukrainai, nes ji kovoja ne tik už savo, bet ir mūsų laisvę.

ŽIAURIOS KOVOS DONBASE

Kovų pobūdis pasikeitė. Kijeve jos buvo manevrinės, rėmėsi artilerija, lengvomis mašinomis, pėstininkais su javeliniais ar stingeriais ir dronais.

Kovose Donbase svarbiausią vaidmenį atliko artilerija, tankai, pėsčininkai, mašinos ir kita ginkluotė. Nebuvo galimybių manevruoti, pradėta kasti tranšėjas, kurti minų laukus. Rusai nutarė, kad panaudos savo seną, gerą taktiką: „Ūraaa, pirmyn, pirmyn!“ Nuo to laiko „orkai“ smarkiai slinko prie centro ir jau birželio 2-ąją užėmė daugiau nei pusę miesto. Nors atrodė, kad padėtis tragiška, ukrainiečiai nesiruošė atiduoti miesto be sunkių kovų.

Rusai, matydami, kad jų kariai blogai parengti, be motyvacijos, nemoka gerai kovoti, nutarė miestą visiškai sunaikinti, pastatą po pastato nugriauti. Šį planą jie sėkmingai vykdė. Vieną dieną rusai iššaudavo iki 100 000 šovinių. Oficialiai ukrainiečiai birželio 24-ąją pasitraukė iš Sjevjerodonecko ir Lysyčansko į vakarus. Taip baigėsi beveik dviejų mėnesių žiaurus ir kruvinas mūšis dėl Sjevjerodonecko. Nors ukrainiečiams nepavyko jo apginti, pralietas kraujas ir kareivių paaukojimas neleido rusams žengti toliau. Kelis mėnesius jie neturėjo pakankamai jėgų, kad pradėtų naują puolimą.

III KARO ETAPAS – „SIURPRIZAS, ORKAI!“ OPERACIJA FRIDERICUS 2.0

Absoliučiai slapta ukrainiečiai ruošė nedideles pajėgas, kurios įvykdys netikėtą puolimą. Rusai, manydami, kad bus didžiulis ЗСУ puolimas, paėmė daugumą savo pajėgų iš Iziumo, kad neleistų ukrainiečiams užimti Chersono. Pastarieji tuo pasinaudodami rugsėjo 8-ąją netikėtai užpuolė rusų pajėgas rajone ir greitai jas nugalėjo. Jau rugsėjo 9-ąją atkirto rusus nuo rytų. Dabar jie buvo apsupti iš visų pusių ir taip išsigando, kad greitai ėmė siųsti kuo daugiausiai kareivių. Tačiau tai nepadėjo ir rugsėjo 11-ąją rusai pasitraukė iš Iziumo ir Kupiansko, palikdami iki 200 tankų, kelis šimtus artilerijos

sistemų, tūkstančius šovinių ir tūkstančius nužudytųjų. Rusams tai buvo absoliuti nesėkmė, todėl jie pradėjo rengti gynybos linijas tarp miestų Kremina ir Svatove, kad situacija daugiau nepasikartotų.

Rugsėjo 22-ąją Putinas paskelbė mobilizaciją ir po kelių savaitių į frontą pasiuntė 80 000 žmonių. Tie mobilizuoti jauni vyručiai, kartais jėga išvesti iš savo namų, buvo siunčiami į frontą, kur po kelių savaitių žūdavo. Rusijos vadai žinojo, kad tokie kareiviai ilgai neišgyvens, bet – kaip Stalinas sakė: „Žmonių pas mus daug.“

Nors ir nemokėjo jie kovoti, efektyviai stabdė ukrainiečių puolimą. Ir nuo spalio pabaigos iki dabar fronto linija sustingusi. Ukrainiečiai per vieną savaitę atgavo 8300 km². Rusai dėl šių žemių kovojo kelis mėnesius. Džiaugsmas buvo begalinis, moterys išeidavo į gatves su gelėmis pasveikinti kareivių ir dėkojo jiems už išlaisvinimą. Iki spalio pradžios Ukraina išlaisvino iš viso 10 000 km².

CHERSONO IŠLAISVINIMAS

Rugsėjo mėnesį rusai paskelbė referendumą dėl Chersono, Zaporožės, Donecko ir Luhansko sričių įjungimo į Rusijos Federaciją. Okupuotose teritorijose jie pastatė dėžes balsavimui ir su šautuvais liepė žmonėms balsuoti už. Rugsėjo 30-ąją Putinas pasirašė Ukrainos okupuotų žemių įjungimo aktą. Rusų propaganda jau rėkė: „Россия здесь навсегда“ (Rusija čia jau visada). Džiaugsmas Kremliuje ilgai netruko, nes spalio 2-ąją lūžo rusų gynybos linija šiaurėje. Ukrainiečių HIMARS sistemos sunaikino visus tiltus ant Dniepro, rusai liko be logistikos, be šovinių, be valgio ir turėjo pasitraukti iš dešiniojo upės kranto. Netikėtai lapkričio 9 d. Rusijos vadai paskelbė pasitraukimą iš dešiniojo Dniepro kranto, o jau 11-ąją ukrainiečiai įvažiavo į paliktą miestą. Į gatves išėjo tūkstančiai žmonių pasveikinti savo kareivius. Gyventojai šoko, dainavo, džiaugėsi

pagaliau iškovota laisve. Ukrainiečiai antrą kartą parodė, kad ne tik moka gintis, bet ir atgauti užimtas žemes.

IV KARO ETAPAS – ATĖJO SUNKŪS LAIKAI, REIKIA PAGALBOS

Nuo lapkričio pabaigos rusų tikslu tapo Bachmuto miestas – svarbi ukrainiečių tvirtovė. Nuo lapkričio iki vasario į frontą rusai išleido mažiausiai 50 000 kalinių iš visos Rusijos. Jie galėjo pasirinkti: likti kalėjime ar stoti į kovą. Su kaliniais elgiamasi kaip su gyvuliais, niekas jų nesigaili, nesirūpina jų gyvenimu. Nors jie nemoka gerai kovoti, bet paties jų skaičiaus pakanka toliau slinkti pirmyn. Gruodžio 27-ąją rusai pradėjo pulti Soledaro miestą. Mūšyje žuvo nuo 10 000 iki 15 000 rusų. Visi džiaugėsi laimėjimu. Deja, karas nepasibaigė. Visą laiką vyksta kovos ir vis daugiau aukų. Nuo karo pradžios žuvo 20 000–30 000 Ukrainos kareivių, 100 000–120 000 rusų. Prezidentas Zelenskis pripažįsta, kad padėtis yra labai sunki ir reikalinga nepaliaujama pagalba. Negalime šiuo sunkiu metu pamiršti ukrainiečių herojiškos gynybos. Svarbu ir toliau remti Ukrainą. Ar 2, ar 200 zlotų – bet kokia pagalba dabar yra reikalinga. Jeigu parama pasibaigs, visa Ukraina atrodys kaip Bučia ar Mariupolis. O po ukrainiečių tai mes galime tapti taikiniu.

Слава Україні! Героям слава!
Росіяни, забирайтесь з української землі!

Šaltiniai:

- <https://ukrayina.pl/ukrayina/7,183471,29315195,1043-1086-1083-1086-1074-1085-1110-1087-1077-1088-1077-1084-1086-1075-1080.html>
- https://pl.wikipedia.org/wiki/Zbrodnia_w_Buczyn#/media/Plik:Buča_after_Russian_invasion_of_Ukraine_5.jpg
- <https://www.youtube.com/@wolskiwojnie>
- <https://www.youtube.com/@MarcinStrzyzewskioRosji>

Dėkojame už brangias dovanas

BIBLIOTEKININKĖ JANINA MACUKONIENĖ

„Žiburio“ mokyklos biblioteka už gausius savo knygų fondus yra dėkinama aukotojams, kurie dažnai visą gyvenimą kaupę asmenines bibliotekas perteikė jas naujai įsikūrusiai mokyklai. Šiuo metu mokykla ne tokia jau nauja, šiemet rudenį jai sukaks „pilnametystė“ – lygiai 18 metų, o nedidelė bibliotekai skirta patalpa jau su kauptu pripildyta vertingų knygų. Ne visiems aukotojams laiku padėkojome „Aušros“ puslapiuose – atleiskite... Ne visos knygų tilpo mūsų bibliotekos lentynose – taip pat prašome atleidimo. Aš, bibliotekininkė ir didelė knygų mėgėja, užtikrinu, kad Jūsų dovanos nebuvo išmestos. Tos, kuriomis nesinaudos mūsų mokiniai (nes netinka mokyklinio amžiaus vaikams) ir kurių turime daugiau negu po vieną egzempliorių, jau sudėtos atskirose lentynose ar dėžėse ir laukia, kada Punske bus baigta statyti didelė viešoji biblioteka. Tuomet jas galėsime perteikti platesnei skaitytojų grupei, ten jos bus lengviau pasiekiamos. Galbūt dalis jų galės nukeliauti ateity į kuriamą menę ar muziejų, kuris lyg turėtų ir lietuviams būti prieinamas buvusios Seinų kunigų seminarijos patalpose.

Šiuo straipsneliu direktoriaus Algirdo Vaicekausko, mokytojų ir visų mokyklos bibliotekos skaitytojų vardu visų pirma noriu padėkoti KTU Profesoriumi Alfonsui Petrukevičiui už prieš porą savačių gautą didelę labai brangių knygų siuntą. Profesorius atidavė dešimtmečius kauptą asmeninę biblioteką, kurioje labai vertinga bibliografinė retenybė – 1933–1941 m. Kaune išleista 9 tomų „Lietuvių enciklopedija“; didelis lobis – 20 tomų „Lietuvių kalbos žodyno“ (bibliotekoje daugumą tomų

turėjome, pasiliksim 5 trūkstamus, kitus perduosim); be galo vertingi etnografiniai leidiniai, tarp kurių keliolika tomų „Lietuvių liaudies meno“ (dalį tomų jau esame gavę iš kitų aukotojų); daug meno leidinių; vertinga istorinė literatūra, kurioje galima rasti ir informacijos apie mūsų kraštą; daugiatomė pasaulio pasakų serija. Labai dėkojame Profesoriumi už brangią dovaną. Dauguma knygų bus įrašyta į bibliotekos inventorių (jas bus galima rasti elektroniniame kataloge), kitas perduosim turbūt Punsko viešajai bibliotekai.

„Žiburio“ mokyklos vardu reikėtų ne tik už knygas, bet apskritai nuoširdžiai padėkoti Kauno technologijos universiteto dėstytojams ir studentams už ilgametį bendradarbiavimą su mūsų mokykla: už kasmetinius kvietimus į Vasario 16-osios minėjimą Kaune ir nuoširdžią globą mums atvykus, edukacinių programų užtikrinimą, taip pat už nuolatinius kvietimus į organizuojamą šiame universitete mokslo mugę, kurioje suteikiama galimybė mūsų mokiniams pasirodyti su paruoštais moksliniais eksperimentais šalia nedaugelio pačių geriausių Lietuvos mokyklų (mokiniai šiemis pasirodymams visada ruošia mokytoja Danutė Valukonytė). Draugystė su KTU prasidėjo ekskursijų po mūsų kraštą metu, kai profesorius Gediminas Adlys arčiau susipažino su mūsų mokyklos direktoriumi, ir atneša mums visiems gražių vaisių.

Grįžtant prie „Žiburio“ mokyklos bibliotekos, „Aušros“ puslapiuose pakartotinai norėčiau padėkoti didžiausiems knygų aukotojams, kurių dovanoti leidiniai jau seniai įrašyti į bibliotekos fondus ir sėkmingai

naudojami. Vos pradėjus Seinų „Žiburiumi“ veikti, gavome mokytojo Jono Stokeliūno palikimą, tarpininkaujant jo sūnėnui Juozui Sigitui Paransevičiui, kuris dovanojo mokyklai taip pat labai daug savo knygų. Atidavė nemažai savo vertingos literatūros prieš iškeliaudamas į amžinybę mokytojas Kostas Sidaris. Labai daug knygų, išleistų išėivijoje, gavome iš užjūryje gyvenančio mūsų kraštiečio Gedimino Žilinsko. Nemažai jų mums dovanojo ir daugelio „Aušros“ straipsnių autorius Vytautas Pečiulis. Daug vertingos lituanistinės literatūros mūsų mokyklai buvo perteikta lietuvių kalbos mokytojo iš Lietuvos Kaziukonio ir kitų individualių aukotojų. Knygas dovanų atveždavo įvairūs svečiai, institucijos, nemažai gaudavome jų iš Lietuvos Respublikos Prezidentės Dalios Grybauskaitės kasmetinių mokinių išvykų prieš Kalėdas į prezidentūrą metu ir iš rinkliavos akcijos „Knygų Kalėdos“. Knygomis aprūpindavo mokyklas Lietuvos švietimo ministerija ir kitos institucijos. Visų knygų aukotojų dabar neįmanoma išvardyti, nes jų tiesiog labai daug. Taigi visiems tariu nuoširdžiai aciu.

Kadangi „Žiburio“ mokyklos biblioteka aukotojų dėka turi daug vertingos, taip pat mokslinės, literatūros (ypač istorijos srities), būtų labai gaila, jei tokiu turtu nebūtų naudojama. Skatiname naudotis šioje bibliotekoje sukauptais leidiniais mūsų mokyklos absolventus, kitus studentus ir visus, ieškančius mokslinės informacijos ar šiaip geros knygos. Nors mokyklinė biblioteka tarnauja visų pirma mokyklos bendruomenei, bet atsižvelgdami į tai, kad Seinuose nėra kitos bibliotekos su lietuviškomis knygomis, prašom naudotis mūsų fondais.

Euras. Kiek jis būtų naudingas Lenkijos lietuviams?

PETRAS MAKSIMAVIČIUS

Lenkijoje jau seniai diskutuojama, ar nevertėtų atsakyti nacionalinės valiutos ir priimti eurą. Tiesą pasakius, daugiau gąsdinama euru, nei realiai svarstomas šis klausimas. Visų pirma reikia pabrėžti, kad šiuo klausimu diskutuojantys politikai ar ekonomistai ne viską pasako iki galo. Kad Lenkija galėtų priimti bendrą Europos Sąjungos valiutą, reikia dar nueiti ilgą kelią. Lietuva taip pat tokį kelią nuėjo, o atsakydama nacionalinės valiutos – lito, gerokai anksčiau turėjo jį susieti su euru. Kitaip sakant, nors šalies viduje atsiskaitoma buvo litais, tačiau šios valiutos kursas jau seniai susietas su euru. Ir nuo euro vertės svyravimo priklausė taip pat lito vertė. Lenkija šio etapo dar nepradėjusi ir net nenumačiusi preliminarios datos, kada tai galėtų prasidėti.

Vis gąsdinama, kad priėmus eurą bus sulaukta didžiulio kainų šuolio ir žmonės nuskurs. Kaip pavyzdys dažnai minima Lietuva. Šiandien kaip anekdotą pasakoju pažįstamiems Lietuvoje apie Lenkijos televizijos reportažą, kuriame žurnalistai kalbino lietuvius, apsiperkančius vienoje žinomoje Suvalkų parduotuvėje. Iš jos išeinantys Lietuvos piliečiai buvo klausiami, ar euro įvedimas šalyje juos labai nuskurdino. Žinant lietuvių pomėgį skųstis gyvenimu ir valdžia, nesunku nuspėti, kad jie pateikė tokius atsakymus, kokių Lenkijos žurnalistai ir tikėjosi. Taigi lietuviai pirkėjai kiek išmanydami bandė aiškinti, kad Lietuvoje įvedus eurą jie tapo elgetomis ir negalintys galo su

galu sudurti, todėl atvyksta apsipirkti į Lenkiją. Žinoma, visi kaip vienas skundėsi valdžia ir išpėjo brolius lenkus, kad jokia būdu neatsisakyti nacionalinės valiutos ir kiek įmanydami tam priešintųsi. Tačiau pastabesni žiūrovai nelabai galėjo patikėti lietuvių išvedžiojimais, kadangi kameros užfiksavo ne tik susirūpinusių jų veidus, bet ir su kaupu brangaus alkoholio, dešrų, sūrių ir kitų prekių, kurių dažnai eiliniai lenkai neįperka, prikrautus vežimėlius. Labiausiai Lietuvos valdžią kritikavęs vyriškis, atidaręs prabangaus visureigio dureles, pademonstravo, kad net tualetinio popieriaus nusipirkti priverstas važiuoti į Lenkiją. Na, šaltai rūkytų lašišų dėžę nusipirkęs tik paskanau-

ti, patikrinti, kiek jos skiriasi nuo tų lašišų, kurių negalys įpirkti Lietuvos parduotuvėse, – argumentavo. Žinoma, šis pavyzdys neatspindi visos Lietuvos žmonių pragyvenimo lygio. Be jokios abejonės, kaip Lenkijoje, taip ir Lietuvoje daug skurstančiųjų, ir to jokia būdu negalima neigti bei kaip nors iš to juoktis. Tačiau kalbame apie labiau globalius procesus.

Tai kiek tas euras baisus? Negyvenu Lietuvoje, tai negaliu kategoriškai teigti, tačiau kiek klausiu pažįstamų, negaunu vienareikšmio atsakymo. Daugelis teigia, kad įvedus eurą tikrai viskas labai pabrango. Tačiau paklausus, ar nuo to suprastėjo gyvenimo kokybė, daugelis atsako, kad ne. Gal tai patvirtina ir mano minėtas

reportažas bei atvykstančių į Lenkiją apsipirkti lietuvių įpročiai. Bent Seinuose atrodo, kad lietuviai pirkėjai laikomi pasiturinčiais žmonėmis ir dažnai besirenkančiais kokybiškesnes prekes nei miestelio gyventojai.

Neseniai Eurostato pateikti duomenys iš dalies atsako į klausimą, ar euro įvedimas Lietuvoje buvo klaida, ar ne. Jie rodo, kad statistinio Lietuvos gyventojų perkamoji galia jau žymiai viršija statistinio Lenkijos gyventojų perkamąją galią. Kitaip sakant, per pastarąjį dešimtmetį lietuvių (latvių ir estų) atlyginimų dydis sparčiausiai priartėjo prie Europos Sąjungos atlyginimų vidurkio, lyginant su kitomis šalimis, kurios panašiu metu įstojo į Europos Sąjungą. Taip pat šiais metais prognozuojama, kad Lietuvoje darbo užmokesčio augimas bus sparčiausias visoje ES.

Daugelis teigia, kad įvedus eurą tikrai viskas labai pabrango. Tačiau paklausus, ar nuo to suprastėjo gyvenimo kokybė, daugelis atsako, kad ne.

Nors pernai čia fiksuota ketvirtį amžiaus nematyta infliacija, Lietuvos gyventojų vartojimas nesumažėjo – realios apimtys per metus išaugo 1,3 proc. Prie to prisidėjo ir spartus gyventojų skaičiaus (ypač karo pabėgėlių iš Ukrainos) didėjimas, užimtumo ir atlyginimų augimas.

Lenkijos ekonomistai taip pat vis garsiau kalba, kad savosios valiutos turėjimas Lenkijai buvo nepaprastai naudingas, kadangi centrinis bankas, stiprindamas ar silpnindamas zloto kursą, galėdavo atitinkamai valdyti procesus, kurie vyksta šalies ekonomikoje. Tačiau taip pat vis garsiau pabrėžia, kad tie geri laikai jau baigėsi, ir reikia spartinti euro priėmimą. Europos Sąjungoje iš 27 šalių tik 7 nepriėmusios euro. Netrukus bendrą europinę valiutą ketina priimti Bulgarija ir Rumunija. Danija, nors ir

ligi šiol neatsisakiusi savosios valiutos, jos kursą susiejusi su euru ir seka Europos centrinio banko politiką.

Lenkai vis dažniau pastebi, kad ligi šiol taikoma monetarinė politika pradeda nepasiteisinti. Tai rodo kylančios kainos parduotuvėse ir apskritai prastėjanti šalies ekonomikos padėtis. Lietuvoje infliacijos lygis taip pat labai didelis, tačiau pradeda sparčiai mažėti. Tam įtakos turi faktas, kad buvimas euro zonoje stabilizuoja šalies finansus ir varžo politikų užmojus švaistyti pinigus populistiniams tikslams. Dar vienas didžiulis plusas, kurį pastebi taip pat lenkų ekonomistai – euro turėjimas žymiai mažina skolinimosi kaštus ir įvairius nuostolius, patiriamus konvertuojant savąją valiutą į eurus.

Tikriausiai ne visi pritarSITE mano nuomonei, tačiau man atrodo, kad euro įvedimas Lenkijoje sustiprintų ir supaprastintų mūsų ryšius su Lietuva. Tokia jau pasienio regiono specifika – kuo mažiau kliūčių, tuo jis sparčiau vystosi. Tai rodo įstojimas į Europos Sąjungą ir Šengeno erdvę. Argumentas, kad įvedus eurą pakils kainos parduotuvėse, nebūtų toks svarus, jeigu dėl to mūsų atlyginimai taip kaip pastaruoju metu Lietuvoje sparčiau artėtų prie ES vidurkio. Tuo tarpu tiems, kas dažnai lankosi Lietuvoje, atostogauja, vykdo bendrus projektus, pirkimus ir pardavimus, gyvenimas supaprastėtų.

Kelias euro link Lenkijai atrodo dar tolimas. Politikų pareiškimai rodo, kad dar ilgai nebus politinio sprendimo ir sutarimo. Pakeisti tai gali prastėjanti ekonomikos padėtis. Paskutiniai rodikliai byloja, kad euro zonos valstybės efektyviai mažina infliaciją, jų ekonomikos padėtis stabilesnė ir jos geriau įveikė pastaruosius iššūkius – COVID-19 pandemiją bei besitęsiantį karą Ukrainoje.

Gražina: Sveika! Matau – darbas verda, rimtai ruošiesi savo šventei...

Rūta: Labas! Taigi 50-ojo gimtadienio bet kaip neatšvęsi! Tik laiko mažai liko, o dar tiek daug *turiu į padarymą...*

Gražina: Atėjau pagelbėti. Sakyk, ką daryti.

Rūta: Reikia dar paruošti tokį *deserį iš galiaretkės* ir vaisių. Tik surinksiu prieskonius nuo stalo. Neseniai ruošiau patiekalą iš *palendvicos*, tai visokių prisinesčiau. Ir nuvalysiu *ceratą*.

Gražina: O, tikrai jų čia nemažai: *oreganas, čili, estragonas, pipirai...* Ir kokiuose gražiuose *slojikučiuose* su *nakleikėm*.

Rūta: Labai mėgstu įvairiausius prieskonius, tai daug jų ir perku.

Gražina: O tortą pati kepei ar pirikai?

Rūta: Ir *prie geriausių norų* nebūčiau suspėjusi jo iškepti. Pirkau *cukernioj* gražų tortą ir dar *roliadą biskoptarą*. O pati iškepiu *sernyką* ir *makovų*.

Gražina: Šaunuolė! O kaip su *trunkais*? Šampano turi?

Rūta: Taip. Bet gal dar reiktų ir *bonkos* ar *pusbonkio* kokio vyno?

Gražina: Aš rytoj atsinešiu. Na, tai imuosi darbo. Duok man to *deserio pšepisą*.

Rūta: Štai ten, ant *etažerkės*, prie *taimerio*. O aš lekiu į *sklepą* atnešti vyšnių uogienės, nes bus reikalinga. Ir dar *bžoskvinių* reikės. Kartu *įpakavimus* išmesiu.

„Penkiasdešimt metų tai visai mažai...“

BIRUTĖ BURDINAITĖ-OŁÓW

Grażina: Gerai. Na, tokiose puikiose sąlygose tai aš galiu darbuotis visą dieną. Pats malonumas! Betgi ir turtinga bus Tavo šventė įvairiais skanėstais!

***

Moterų dialoge įsivėlė gausybė svetimžodžių. Štai jų lietuviški atitikmenys: *deseris* – *desertas*, *galiaretė* – *želė*, *palendvica* – *nugarinė*, *cerata* – *klijuotė*, *oreganas* – *raudonėlis*, *čili* – *aitrioji paprika*, *estragonas* – *peletrūnas*, *slojikas* – *stiklainis*, *nakleikė* – *lipdukas*, *cukernia* – *cukrainė*, *roliaada*

biskoptava – *biskvito vyniotinis*, *sernykas* – *varškės pyragas*, *makovcus* – *aguonų vyniotinis*, *trunkai* – *alkoholiniai gėrimai*, *bonka* – *butelis*, *pusbonkis* – *pusbutelis*, *pšepisas* – *receptas*, *taimeris* – *laikmatis*, *sklepas* – *rūsysis*, *bžoskvinia* – *persikas*.

Žodis *etažerkė* nevartotinas dėl svetimumo elemento *-kė*. Vartotina *etažerė*.

Įpakavimas nevartojamas reikšme *pakuotė*, pvz.: *Kartu įpakavimus (pakuotes) išmesiu. Daiktai buvo*

popieriniame įpakavime (popierinėje pakuotėje).

Turiu į padarymą – neteiktinas žodžių junginys (plg. lenkų k. *mam do zrobienia*). Sakinį *Tik laiko mažai liko, o dar tiek daug turiu į padarymą...* galima būtų taisyti taip: *Tik laiko mažai liko, o dar tiek daug turiu padaryti...*

Prielinksnis *prie* nevartotinas veiksmo sąlygoms reikšti junginyje *prie (kokių) norų*, pvz.: *Ir prie geriausių norų (Ir geriausių norų turėdama; Kad ir labai norėdama) nebūčiau suėjęsi jo iškepti.*

Daiktavardžio vietininkas *sąlygose* netinkamas būviui ar būdai reikšti, vartotinas įnagininkas *sąlygomis* ar pan., pvz.: *Na, tokiose puikiose sąlygose (tokiomis puikiomis sąlygomis) tai aš galiu darbuotis visą dieną. Argi jie yra skirtingose sąlygose (Argi jų sąlygos skirtingos)? Vienodose sąlygose (Vienodomis sąlygomis; Nors sąlygos vienodos,) vieni sutaupo pinigų, kiti išiskolina.*

Įnagininkas nevartotinas kokybės turiniui reikšti su gausą žyminčiais būdvardžiais (*turtingas, -a, dosnus, -i, gausus, -i* ir pan.), pvz.: *Betgi ir turtinga bus Tavo šventė įvairiais skanėstais (įvairių skanėstų)! Gal turtingas pinigais (pinigų)? Ievutė buvo dosni pažadais (pažadų). Tėvynė gausi miškais ir upėmis (Tėvynėje gausu miškų ir upių).*

*Gerbiamai Kaimynei
a. a. Julijai Drūtienei*

Artėjant gavėniai
Gyvenimo keliai palūžo,
Širdy viltis sudužo...
Į tamsius labirintus patekai,
Namo kelio nesuradai...
Pavasarij gėlės žydės,
Kapų beržai Tau šlamės,
Amžiną maldą kalbės,
Palikti namai liūdės...
Mes tikim, kad žvaigždynais keliausi,
Dievą sutiksi, kuris priglaus.
Širdis jau neliūdės,
Kūnas skausmų nekentės.
Kapų beržai šlamės,
Amžiną maldą kalbės...
Pasirinkai naują Tėvynę,
Amžino dangaus mėlyne.
Lai Punsko žemelė
Tau būna lengva.
Artimuosius telydi
Dievo paguoda ir dvasios stiprybė.

Savickai

**GERBIAMI
PRENUMERATORIAI!**

*Nebūkite abejingi –
prenumeruokite „Aušrą“,
„Suvalkietį“ ir „Aušrelę“!*

Galima atvykti į redakciją Punske
arba
Lenkijos lietuvių draugijos būstinę
Seinuose ar užsiprenumeruoti
pavedimu į banko sąskaitą (numeris
pateikiamas paskutiniame žurnalo
viršelyje), nurodant, už kurį leidinį
mokama.

2022 m. gruodžio 29 d. į amžinybę iškeliavo
A. A. ANTANAS JONAS MARKEVIČIUS
iš Kampuočių.

*Nepareis, nesugriš, nepabels į duris,
Nors iš skausmo ir plyštų širdis.
Amžinybėj tylioj Jis ilsėsis ramiai,
Tik sapne kai kada aplankys.*

Ačiū už Velioniui parodytą pagarbą, už buvimą šalia ir visokeriopą pagalbą. Dėkojame kunigui P. Slaminiui už gedulingas šv. Mišias. Ačiū giesmininkams už giesmes ir rožančių. Dėkojame giminėms, kaimynams ir Kampuočių kaimo gyventojams, draugams ir visiems dalyvavusiems šermenyse ir laidotuvėse už bendrą maldą, gėles, aukas ir užuojautos žodžius.

Liūdintys žmona, dukros ir sūnus su šeimomis

PARDUODU

šalto spaudimo natūralų rapsų aliejų
litrinės talpos buteliuose.

*Kreiptis į Ireną ir Vytautą Pečiulius
tel. +48 792 202 773.*

PROFESIONALIAI AŠTRINAME

mėsmalių peiliukus, peilius, kirvius, kaupertukus,
kaplius ir kt.
Galime atvykti į kliento namus.

Susidomėjusius prašom skambinti
tel. 512 077 847.

KVIETIMAS DALYVAUTI JUBILIEJINĖJE VELYKINĖJE PARODOJE 2023

Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugija kviečia visus, didelius ir mažus, visus, kas tik nori:

- numarginti tradicinius margučius,
  - surišti verbas,
  - iškirpti karpinį – užuolaidėlę,
  - išausti, nupinti ar nuvyti juostą,
  - sunerti šiaudų sodą,
  - pagaminti velykinį atviruką,
  - sukurti velykinę kompoziciją,
- su savo darbais dalyvauti XXV jubiliejinėje Velykinėje parodoje.
Dalyvauti galima vienoje ar keliose kategorijose.

Savo darbus prašom pristatyti į tautodailės dirbtuves iki **2023 m. balandžio 8 d.**

Laikantis tradicijų, dailiai atliktų darbų autorių laukia **dovanos**, kurias paskirs vertinimo komisija.

Prie darbų prašom parašyti vardą, pavardę, amžių (mokiniai dar ir klasę).

Parodos atidarymas vyks **2023 m. balandžio 16 d.** (per Atvelykį) 10 val. **Punsko lietuvių kultūros namuose.**

Kviečiame!

LLEKD

Vertinimo taisyklės

Darbai bus vertinami atskirose kategorijose ir amžiaus grupėse. Galima pristatyti šiuos darbus:

- tradicinėmis ir kitomis technikomis numargintus margučius – 3–5 vnt.,
- verbas – 3 vnt.,
- karpinius (uzuolaidėles) – 1–2 vnt.,
- juostas (ne mažiau negu 1,5 m ilgio) – 1 vnt.,
- sodą – 1 vnt.,
- velykinę kompoziciją – 1 vnt.,
- atvirukus – 2–3 vnt.

Amžiaus grupės

I grupė – vaikai nuo mažiausiųjų iki III klasės

II grupė – IV–VIII klasės

III grupė – jaunimas ir suaugusieji

Tikslesnę informaciją galima gauti paskambinus tel. +48 605 675 911.

Lietuvos žiniasklaida

2023 02 13–20

Kaip politologai ir prognozavo, žiniasklaidoje nė kiek neprigeso buvusio Seimo nario ir Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų (TS-LKD) frakcijos nario Kristijono Bartoševičiaus istorija, nors konservatoriai ir bandė aktyviai ją gesinti. Priminsime, kad pagrindinis parlamento opozicijos keliamas ne teisinis, o moralinis klausimas – kas perspėjo Čilėje tuo metu buvusį parlamentarą apie jam numatomą iškelti baudžiamąją bylą? Dėl teisinio įvertinimo dėl galimos informacijos nutekimo opozicija kreipėsi į Generalinę prokuratūrą, tačiau ji atsisakė imtis tyrimo, nes, prokurorų nuomone, nusikalstama veika nebuvo padaryta. Konservatoriai irgi, matyt, norėtų išsiaiškinti, kas perspėjo K. Bartoševičių, nes jiems šios istorijos eskalavimas artėjant savivaldybių tarybų ir merų rinkimams kovo 5-ąją gero nežada.

Tiesa, žurnalistai informatorių linę ieškoti tarp TS-LKD narių, o patys konservatoriai, be abejo, bando ugnį nukreipti nuo savęs. Anot naujienų agentūros ELTA, kad buvusiam parlamentarui K. Bartoševičiui informacija vis dėlto buvo nutekinta, manė ir TS-LKD garbės pirmininkas Vytautas Landsbergis. „V. Landsbergis svarstė, kad informacija K. Bartoševičiui apie jam norimus pareikšti įtarimus dėl seksualinio prievartavimo ir nepilnamečio asmens tvirkinimo galėjo pakliūti per prokuratūrą, per nukentėjusiųjų draugus, pažįstamus.

„Na, aš labai mažai įsivaizduočiau, kodėl iš Tėvynės sąjungos. Nes Tėvynės sąjungoje labai daug žmonių yra tiesiog padorūs žmonės. Kodėl jie turi kokiam nors pedofilui pranešinėti perspėjimus? Gal jie patys slapti pedofilai, nu ką aš galiu pasakyti. Juk to būna, to būna...“ – ELTA perteikė

V. Landsbergio žodžius, pasakytus kalbant su naujienų portalu tv3.lt. O kalbėdamas su LRT konservatorių partijos garbės pirmininkas Lietuvos prokurorus, dirbančius su šia jo partijai itin skausminga byla, pavadino čekistais, po Spalio perversmo Rusijoje žiaurumu kovojant su priešais pasižymėjusių NKVD ir KGB pirmtakais.

Dar viena versija, apie kurią kalbėta „Lietuvos ryto“ televizijos laidoje „Lietuva tiesiogiai“ ir kurią anksčiau yra išdėsčiusi generalinė prokurorė Nida Grunskienė: informaciją, kad K. Bartoševičius iš Seimo traukiasi visai ne dėl asmeninių priežasčių, o dėl to, jog figūruoja ikiteisminiam tyrimo, esą gavęs „Lietuvos ryto“ žurnalistas Tadas Ignatavičius iš Seimo kanceliarijos. „Nežinau, iš kur generalinė prokurorė ištraukė, kad žurnalistas informaciją gavo iš Seimo kanceliarijos. Aš neigiu tai sakęs. Aš, aišku, savo šaltinių negaliu atskleisti nei prokuratūrai, nei pasakysiu dabar“, – teigė laidoje dalyvavęs T. Ignatavičius. „<...> Taip, aš paskambinau Generalinei prokuratūrai, kai jau buvo informacija, kad K. Bartoševičius traukiasi iš Seimo, kad yra parašytas jo kreipimasis į VRK (Vyriausioji rinkimų komisija) ir jau buvo frakcijos seniūnės komentarai, jog jis traukiasi dėl asmeninių priežasčių, galimai apie tai jau galvojo pusmetį, metus ar pusantrų.

Tada paskambinau į prokuratūrą, nes man buvo patarta K. Bartoševičiaus pasitraukimo priežasčių ieškoti būtent ten. Iš to galiu daryti prielaidą, kad, jeigu jau buvo žinoma man, galėjo būti žinoma ir kitiems žurnalistams. Neabejoju, kad, jeigu jau žinojau aš, galėjo žinoti ir daugiau žmonių – premjerė, Seimo pirmininkė, frakcijos vadovai“, – kalbėjo T. Ignatavičius.

Savo nuomonę dėl tebesitęsiančios „Bartoševičiaus istorijos“ išreiškė ir Prezidentas Gitanas Nausėda. Jis LNK televizijai prokuratūros atsakymą atlikti tyrimą dėl informacijos nutekimo pavadino „Pyro pergale“. O, jo teigimu, TS-LKD skandalo galėjo išvengti, jei iš karto būtų atsakiusi į iškeltus klausimus. „Dabar tai visą laiką kabės ir trukdys spręsti kitus klausimus, kurie valstybei tikrai yra ne mažesnės svarbos. Ypač – nacionalinio saugumo klausimus“, – sakė Prezidentas.

Kad „Bartoševičiaus istorija“ konservatoriams turės didelės įtakos ir reitinguose, ir rinkimuose, nuo pirmos skandalo dienos teigė beveik visi politologai. Naujienų portalo delfi.lt užsakymu „Spinter tyrimų“ atlikta apklausa tai ir rodo: konservatoriai reitingų lyderystę jau praranda ir yra trečioje reitingų lentelės vietoje po dviejų opozicinių partijų – Lietuvos socialdemokratų partijos, vadovaujamos Vilijos Blinkevičiūtės, ir Sauliaus Skvernelio vadovaujamos Demokratų sąjungos „Vardan Lietuvos“. O juk apklausa atlikta pačioje istorijos pradžioje, sausio 18–27 dienomis.

„Politologai: didžiausios konservatorių problemos – ateityje“. Taip pavadintame straipsnyje minėtas portalas rašė: „Naujausi reitingai – tik pirmieji signalai apie tai, kokią įtaką K. Bartoševičiaus ir galimo informacijos jam nutekimo skandalas padarė valdančiosioms jėgoms.

<...> Politologai mano, kad nauja apklausa tik problemų pradžia, ir tikrosios dar tik laukia.

„Aš manau, kad jie įklimpo į bėdą ir pasirinko tokią politiką, kad mes tylėsime, gal žmonės užmirš. Manau, kad neužmirš. Ir jie dėl to nukentės. Mes to tučiuojau nepamatysime,

manau, kad pamatysime per Seimo rinkimus“, – kalbėjo politologas K. Girnius.

Anot jo, nuo Sąjūdžio laikų ištikimi konservatorių rinkėjai juos rems toliau. Bet nusigręžti gali jaunimas ir svyruojantys.“

Politologai sako, kad šioje istorijoje vis tiek kam nors reiks prisiimti atsakomybę. Įdomu, kad tarp tokių minimas ir dabartinis TS-LKD vadovas Gabrielius Landsbergis. Pasak dienraščio „Lietuvos rytas“, po K. Bartoševičiaus skandalo įtakingi konservatoriai prabilo apie G. Landsbergio pasitraukimą: už akių – daugybė priekaištų. „Kai kurie įtakingi konservatorių atstovai, kalbėdami neoficialiai, svarsto, kad G. Landsbergis neturėjo laukti, kol pedofilijos skandalas įsisiūbuos, o trauktis anksčiau. Nežinia, kiek toks manevras būtų apsaugojęs dešiniuosius nuo vėliau juos užgriuvusių įtarimų <...>. Tačiau, anot kai kurių „Lietuvos ryto“ pašnekovų, drąsus nepopuliarus politiko žingsnis galėjo pataisyti ir konservatorių, ir paties G. Landsbergio reikalus. <...> Pasitraukdamas iš posto anksčiau G. Landsbergis esą galėjo ir prigesinti skandalą, ir padėti partijai išvengti laukiančių nemalonių svarstymų dėl jo vaidmens būsimoose rinkimuose į Seimą.

<...> „Politinę atsakomybę prisiimti visada gražu. Girdėjau, kad tokių pamąstymų būta ir tarp kolegų konservatorių“, – dienraščiui sakė Seimo Liberalų sąjūdžio frakcijos vadovas Eugenijus Gentvilas.

Anot E. Gentvilo, tokiu žingsniu partijos vedlys esą pademonstruotų aukščiausius demokratijos standartus: „Ypač prisiminus kai kuriuos ankstesnius jo raštiškus pareiškimus, kad tas ar kitas politikas turi atsistatydinti, tai būtų atrodo gražiai.

Bet nesu konservatorių patarėjas, be to, patarinėti po įvykių visi gudrūs.“

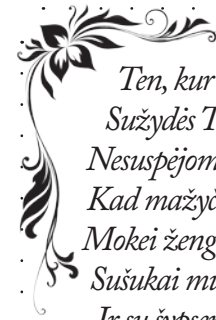
Lietuva paminėjo Vasario 16-ąją. Simboliška – tą dieną mirė vienas nuosaikiausių ir ryžtingiausių kovotojų už Lietuvos laisvę Antanas

Terleckas. Dėl jo mirties užuojautą pareiškė Prezidentas G. Nausėda, premjerė Ingrida Šimonytė.

O gyvenimas tęsiasi ir daugeliui žmonių duona kasdieninė – svarbesnis klausimas nei politika. Ekonomikai ir nuolatinis žiniasklaidos dėmesys. Šįkart – ekonominių ryšių su Rusija nutraukimas, sankcijos, tikras ar apsimestinis patriotizmas. „Ekonominės ekskursijos“ į Lenkiją – nieko naujo, tačiau Baltarusijai praeitais metais panaikinus vizas Lietuvos piliečiams, sparčiai augo keliautojų skaičius ir ten. „Vis daugiau skirtingų regionų Lietuvos gyventojų vyksta apsipirkti į Lenkiją. Prie pat sienos gyvenantys žmonės pasakoja, kad lietuviškas parduotuves apskritai pamiršo ir ten iš viso nesilanko. O vieno apsipirkimo metu lietuviai Lenkijoje išleidžia ir 600 eurų, – rašė portalas tv3.lt. – Vilniėtė Akvilė taip pat vyksta apsipirkti į Lenkijos parduotuves. Moteris ten keliauja rečiau, bet perka daugiau. „Nusipirkau pieno produktų – sviesto, grietinės. Lenkijos parduotuvėse nustebino tiek prekių asortimentas, tiek kainos. Daugelis prekių ten tikrai pigesnės. Apsiperkant Lenkijoje galima nemažai sutaupyti.“

Įdomų požiūrį portale delfi.lt į „lietuvišką patriotizmą ekonomikos fone“ išdėstė Vidas Rachlevičius. Autorius rašė: „Pati atviriausia veidmainystė tapo ryškiu statistinio lietuvio bruožu. Paramos akcija veja akcija, euforija liejasi per kraštus, feisbuko paskyros mirga Ukrainos vėliavomis, o tūkstančiai žmonių nuolat važinėja apsipirkti į agresijoje dalyvaujančią Baltarusiją. Patriotais save laikantys kauniečiai lojalūs savo feodalui, kuris ir toliau daro verslą Rusijoje, o 44 proc. miestiečių Visvaldą Matijošaitį laiko geriausiu meru ir ketina jį perrinkti.“

O pasak portalu lrytas.lt, „karas Ukrainoje netrukdo – Lietuvoje sparčiai plečiasi rusiškas prekybos tinklas: visus vilioja kainomis. „Mere“ šiuo metu yra greičiausiai augantis prekybos tinklas ir panašu, kad tokiais

*Ten, kur buvo mažytė trobelė,
Sužydės Tau balti jazminai.
Nesuspėjom, Mamyt, padėkoti,
Kad mažyčius Tu mus augina!
Mokei žengti Tu pirmą žingsnį,
Sušukai mums švelniuotu žodžiu
Ir su šypsena savo gražiausia
Tu išmokei pažinti visus!*

80-ojo gimtadienio proga
Onutę Vaznelienę iš Vidugirių
sveikina

*Sūnūs, marčios,
anūkai ir proanūkiai*

tempais per porą metų taps pastebimu žaidėju“. „Nepaisant to, kad jis rusiško kapitalo, prekiauja rusiškėmis ir baltarusiškėmis prekėmis, neturi stabilaus asortimento, yra nepatogiose vietose, bet užtikrina žemas kainas pirkėjams ir skaidrias bei paprastas sąlygas tiekėjams“, – cituojamas Petras Čepkauskas, kainas stebinčio portalo Pricer.lt maisto krypties vadovas. „Ir Lietuvos bankas, ir Konkurencijos taryba gali kiek nori daryti tyrimus, rodančius, kad Lietuvoje kainos nėra sukeltos. Tokių parduotuvių kaip „Mere“ egzistavimas ir sėkminga plėtra rodo, kad taip nėra.

Lieka tikėtis, kad toliau krentanti vartotojų perkamoji galia paskatins Lietuvos tinklus pradėti realiai konkuruoti kaina arba po 2–3 metų jiems jau reikės galvoti, ką daryti su 60, o ne 20 „Mere“ parduotuvių“, – pasakoja P. Čepkauskas.

Ką čia eiliniai pirkėjai, jei, kaip rašė delfi.lt, „lietuviai slapta toliau prekiauja su Rusija. Jei su Rusija tiesiogiai prekiaujama mažiau, tai į jos kaimynines šalis eksportas sankcionuotomis prekėmis nuo karo Ukrainoje pradžios išaugo 5 kartus“.